

LEKCIJA 14

U GRADU

Naš jezik

*Digital Learning Companion for Elementary Bosnian,
Croatian, and Serbian*

Project supervisor: *Aleksandar Bošković*

Curriculum Design and Learning Materials: *Milica Iličić*

Editor and Proofreader: Sandra Zlotrg

Graphic design: *Ivana Adamović, Ivana Radovanović*

Language Resource Center, Columbia University

1. Gramatika

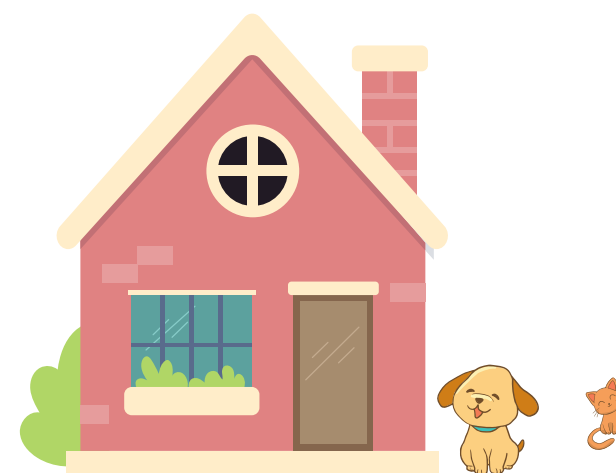
Genitive with prepositions of space

The genitive case is used prepositions that specify spatial relations between two nouns. These prepositions are *kod* (at), *pored* (next to), *lijevo/levo od* (left of), *desno od* (right of), *iznad* (above), *ispod* (below), *blizu* (near), *daleko od* (far from), *između* (between), *preko* (over), *preko puta* (across).

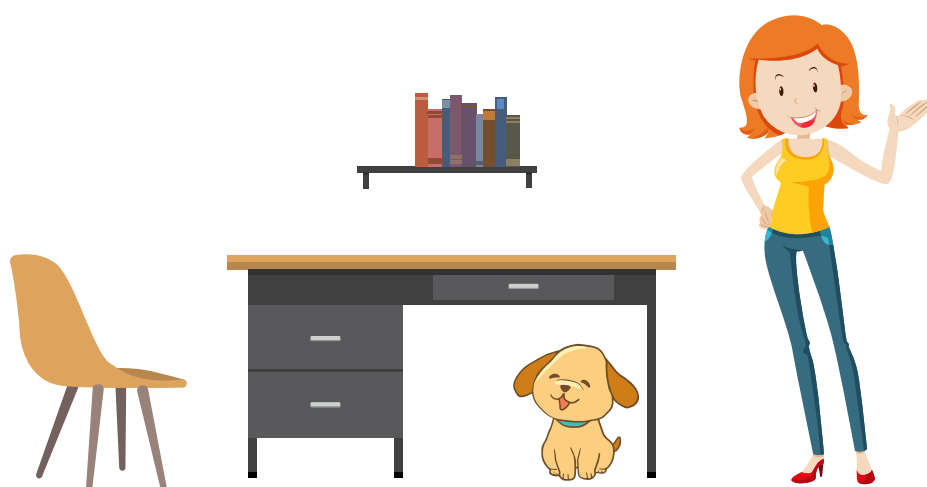
Nove riječi/reči

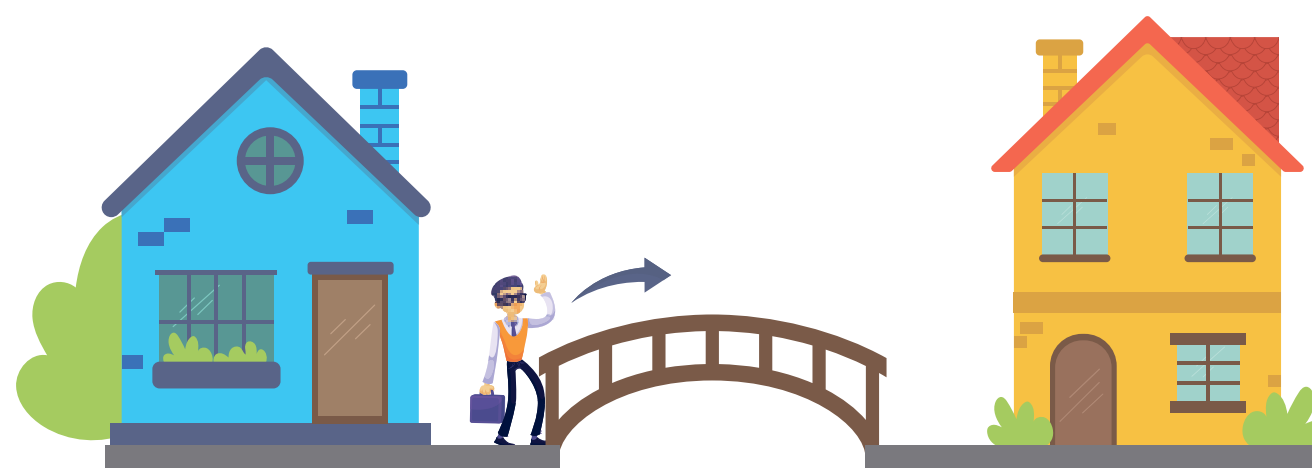
Žena je **kod** kuće.
Mačka je **pored** kuće.

Pas je **blizu** kuće.
Mačka je **daleko od** kuće.

Stolica je **lijevo/levo od** stola.
Žena je **desno od** stola.
Knjige su **iznad** stola.
Pas je **ispod** stola.

Most je **između** plave kuće i žute kuće.
On ide **preko** mosta.

1. Vježbamo/Vježbamo

Genitive with prepositions of space

- Pošta je pored _____ . (muzej)
- Moja kuća je preko puta _____. (park)
- Škola je između _____ i _____. (trg, zgrada)
- Kafić je daleko od _____, a blizu _____ .
(selo, grad)
- Univerzitet je lijevo/levo od _____, a desno od _____ .
(škola, biblioteka/knjižnica)

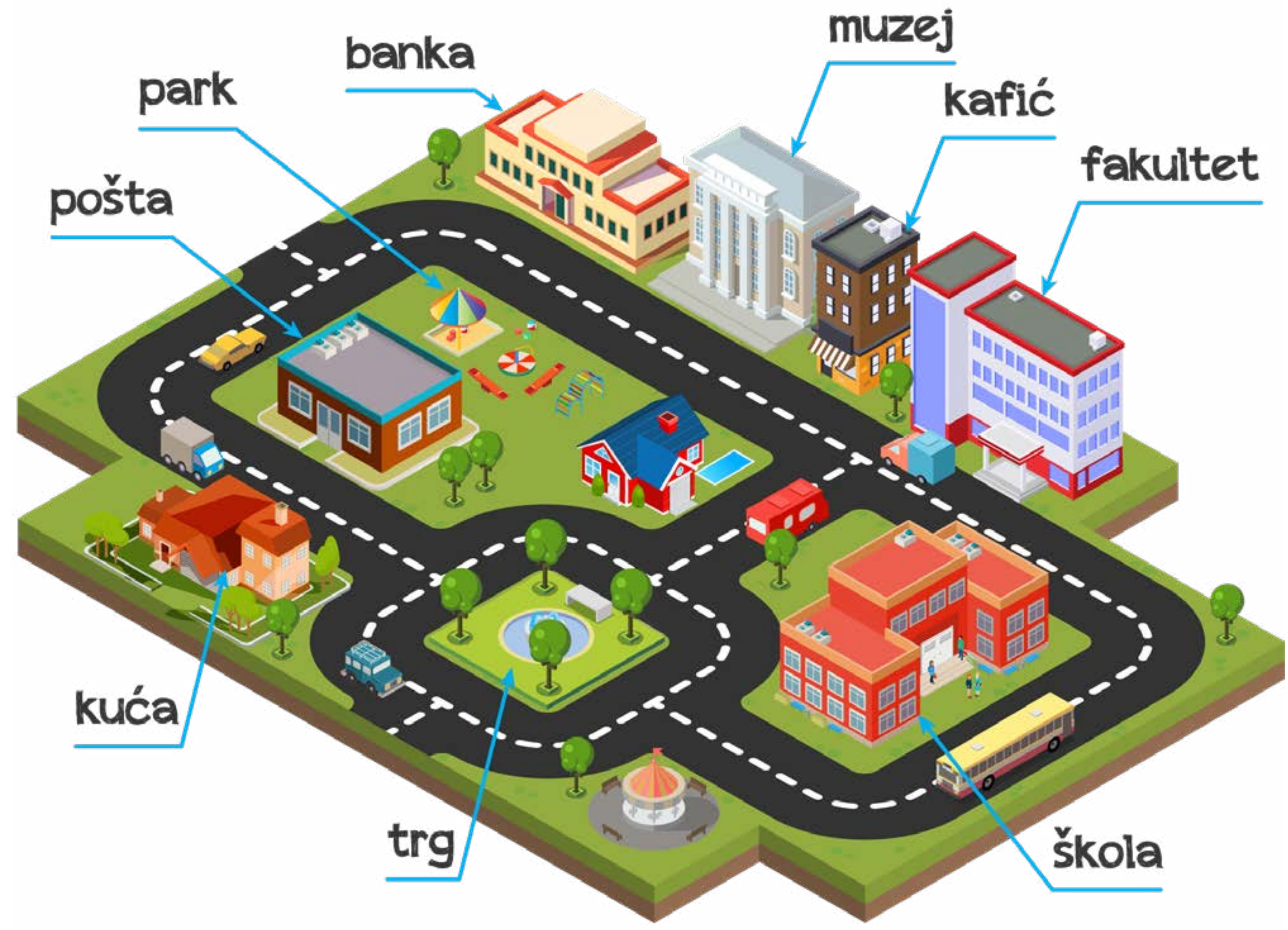
2. Vježbamo/Vježbamo

Gdje/gde smo mi?

Model: Vesna je _____ mame. (at)

Vesna je **kod** mame.

- Ja sam _____ table. (next to)
- Ja sam _____ prijatelja. (at)
- Ja sam _____ vrata. (far from)
- Profesor je _____ studenta. (close to)
- Profesorica/profesorka je _____ studentkinje. (right of)
- Profesor je _____ škole. (close to)
- Studentica/studentkinja je _____ table. (left of)

1. Pricaemo Gdje/gde je?

Model: Ovo je pošta. A gdje/gde je banka?

Banka je **iza pošte**.

1. Ovo je fakultet. A gdje/gde je trg?
2. Ovo je trg. A gdje/gde je škola?
3. Ovo je pošta. A gdje/gde je kuća?
4. Ovo je kafić. A gdje/gde je muzej?

1. Pišemo Gdje/gde je...

Describe the location of the buildings in the picture.

Model: Banka je preko puta pošte, pored muzeja, blizu kafića i daleko od škole.

1. Muzej je _____
2. Pošta je _____
3. Park je _____
4. Škola je _____
5. Trg je _____
6. Kafić je _____
7. Kuća je _____
8. Fakultet je _____

2. Gramatika

Genitive case of personal and demonstrative pronouns

Singular		Plural		
Nom.	Gen.	Nom.	Gen.	
ja	me (mene)	mi	(nas)	
ti	te (tebe)	vi	(vas)	
on	ga (njega)	oni	ih (njih)	
ona	je (nje)	one		
ono	ga (njega)	ona		
m.	taj	tog	ti	tih
f.	ta	te	te	tih
n.	to	tog	ta	tih

3. Vježbamo/Vježbamo

Genitive case of personal pronouns

- Marija živi blizu _____. (ja)
- Tibor živi pored _____ (ta kuća)
- Jovanova zgrada je lijevo/levo od _____. (mi)
- Anja ide na ručak kod _____. (ti)
- Sto/stol je ovdje/ovde, a knjige su iznad _____. (on)
- Ovo je udžbenik _____ (taj momak Miloš)
- Aleksandra dolazi na kafu/kavu _____. (ti momci)
- Mi živimo preko puta _____. (one)

Nacionalni park "Đerdap", Srbija

Vodopad Kravice, BiH

1. Čitamo A

Gdje/gde je...

Zagreb

Zorana: Izvinite, znate li kako mogu doći **do** pošte? Nikada nisam bila u Zagrebu. Došla sam iz Beograda.

Stefan: Naravno! Pošta je **blizu** Ulice Matice hrvatske. Morate ići **preko** onog parka, a onda, **pored** one velike bijele zgrade, morate ići lijevo. Vidite li onu banku? Pošta je **desno od** nje.

Zorana: Aha, vidim park, zgradu i banku! Sada znam gdje je pošta. A gdje je biblioteka?

Stefan: Knjižnica je **preko puta** pošte.

Zorana: Hvala!

Stefan: Nema na čemu!

Josip: Oprostite, kako se zove ovo mjesto?

Sandra: Ovo je Trg Republike.

Josip: A je li muzej **daleko od** Trga republike?

Sandra: Ne, muzej je blizu – eno ga **iza** spomenika.

Josip: Aha, vidim spomenik i muzej **iza** njega! Hvala lijepa! A gdje je kazalište?

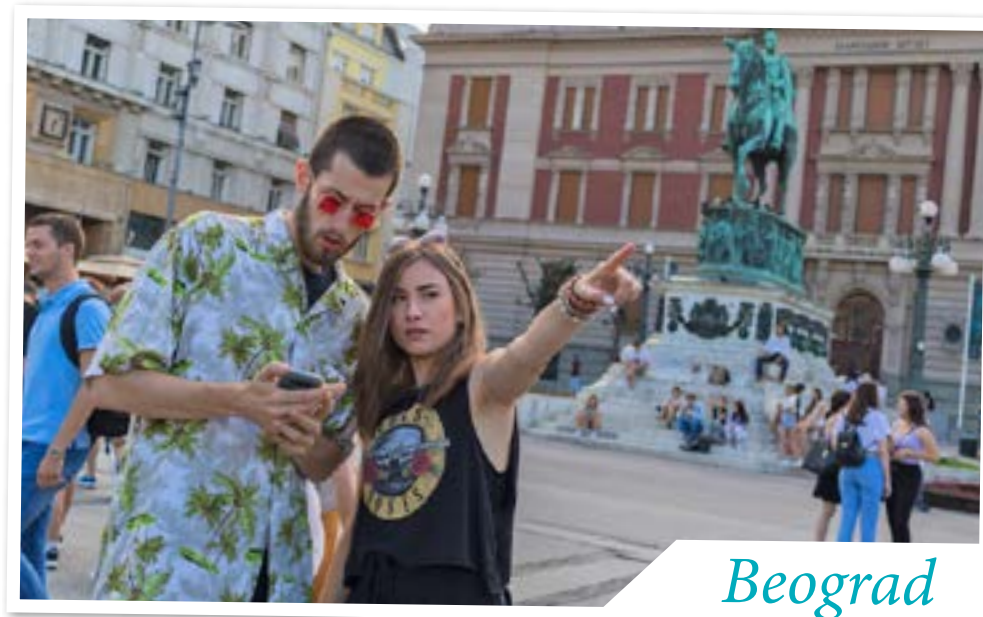
Sandra: Evo pozorišta, **levo od** nas.

Josip: A ima li negdje **blizu** neki dobar restoran?

Sandra: Naravno. Restoran *Tri šešira* je veoma star i poznat. On je **između** Trga republike i Ulice Džordža Vašingtona. Morate da idete pravo, **do** one ulice, a onda desno.

Josip: Hvala lijepa!

Sandra: Nema na čemu!

Beograd

Sarajevo

Zehra: Zdravo, Nenade!

Nenad: Zdravo, Zehra! Gde si ti? Dugo te nisam video.

Zehra: Evo, još uvijek studiram, ali imam i posao. Imam mnogo stvari koje želim da ti pričam. Želiš li doći **kod** mene na kafu sljedeće sedmice?

Nenad: Naravno! Gde je tvoja kuća?

Zehra: Živim **pored** rijeke, **preko puta** našeg omiljenog restorana. Moraš ići **preko** novog mosta, a onda lijevo. Moj stan je u niskoj žutoj zgradi, **iznad** male prodavnice hrane.

Nenad: Važi. Sledeće nedelje u ponedeljak idem u biblioteku i na fakultet, a onda dolazim **kod** tebe na kafu.

Zehra: Vidimo se!

1. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Pošta je...

- a) u Ulici Matice hrvatske
- b) kod Ulice Matice hrvatske
- c) blizu Ulice Matice hrvatske

2. Velika bijela/bela zgrada je...

- a) blizu parka
- b) pored pošte
- c) desno od banke

3. Spomenik na Trgu republike je...

- a) iznad muzeja
- b) ispod muzeja
- c) ispred muzeja

4. Sandra i Josip su...

- a) lijevo/levo od pozorište/kazalište
- b) lijevo/levo pozorište/kazalište
- c) lijevo/levo od pozorišta/kazališta

5. Ulica Džordža Vašingtona je ...

- a) između Trga republike i restorana Tri šešira
- b) između od Trga republike i restorana Tri šešira
- c) preko puta od Trga republike i restorana Tri šešira

6. Zehra...

- a) zove se Nenada na kavu/kafu
- b) zove Nenada na kavu/kafu
- c) zove se Nenada u kavu/kafu

7. Zehrin i Nenadov omiljeni restoran je...

- a) preko puta rijeke/reke
- b) preko puta Zehrine kuće
- c) pored rijeku/reku

8. Prodavnica/trgovina hrane je...

- a) iznad Zehrinog stana
- b) ispod Zehrinog stana
- c) na Zehrinoj zgradi

1. Čitamo C

Pitanja i odgovori

1. Odakle je došla Zorana?
2. Gdje/gde je banka?
3. Kuda/kamo Josip želi ići?
4. Ko/tko zna gdje/gde je muzej?
5. Kakav je restoran Tri šešira?
6. Gdje/gde su Sandra i Josip?
7. Kuda/kamo dolazi Nenad?

3. Gramatika

Motion verbs and aspect

The table below shows some new verbs of motion. Unlike **ići**, the other motion verbs have both an imperfective and a perfective variant.

Nesvršeni (imperfective)	Svršeni (perfective)
Ići, idem; išao, išla ...	
<p>Želim ići u restoran. = I want to go to the restaurant. Idem u restoran. = I am going to the restaurant. Išao sam u restoran. = I was going to the restaurant.</p>	
Odlaziti, odlazim; odlazio, odlazila...	Otići, odem; otišao, otišla...
<p>Odlazim u restoran. = I am leaving for the restaurant. Odlazio sam u restoran svakog dana. = I used to go to restaurant every day.</p>	<p>Želim otići u restoran. = I want to go to the restaurant. Otišao sam u restoran juče/jučer. = I went to the restaurant yesterday. ~~Odem u restoran.~~</p>
Dolaziti, dolazim; dolazio, dolazila...	Doći, dođem; došao, došla...
<p>Dolazim u restoran. = I am coming to the restaurant. Dolazio sam u restoran svakog dana. = I was coming to the restaurant every day.</p>	<p>Želim doći u restoran. = I want to come to the restaurant. Došao sam u restoran juče/jučer. = I came to the restaurant yesterday. ~~Dođem u restoran.~~</p>
Stizati, stižem; stizao, stizala...	Stići, stignem; stigao, stigla...
<p>Stižem u restoran. = I am arriving to the restaurant. Stizao sam na posao svakog dana. = I have been arriving to work every day</p>	<p>Želim stići u restoran. = I want to get to the restaurant. Stigao sam u hotel juče/jučer. = I arrived to the hotel yesterday. ~~Stignem u restoran.~~</p>
Izlaziti, izlazim (+ iz); izlazio, izlazila...	Izaći, izađem (+iz); izašao, izašla...
<p>Izlazim iz restorana. = I am exiting the restaurant. Izlazio sam iz kuće svakog dana. = I was leaving the house every day.</p>	<p>Želim izaći iz restorana. = I want to exit the restaurant. Izašao sam iz kuće juče/jučer. = I left the house yesterday. ~~Izađem iz restorana.~~</p>

4. Vježbamo/Vježbamo

Motion verbs and aspect

Model: *Želim da* a) *izlazimo* b) *izađemo* svakog dana.
Želim da a) *izlazimo* b) *izađemo* sutra.

1. Želim	a) odlaziti	b) otići	u kino/bioskop.
2.	a) Stižem	b) Stignem	na vrijeme/vreme.
3. Sljedeće/sledeće sedmic e / tjedna/nedelje	a) izlazimo	b) izađemo	zajedno.
4.	a) Dođem	b) Dolazim	kod tebe na večeru.
5. Moram	a) stizati	b) stići	danas na čas/sat.
6.	a) Pijem	b) Popijem	vodu.
7. Moram	a) doći	b) dolaziti	na fakultet svakog dana.
8. Moram	a) izaći	b) izlaziti	u park svakog vikenda.
9.	a) Odlazimo	b) Odemo	na ručak!

2. Pišemo

Verbs of motion

Model: *Odgovorite na pitanja.*

- Kuda/kamo nikada ne stižeš na vrijeme/vreme?
_____
- Kuda/kamo moraš stići na vrijeme/vreme?
_____
- Kuda/kamo nikada ne izlaziš? _____
- Kuda/kamo želiš izaći ovog petka? _____
- Kada si dolazio na časove/satove prošle sedmice/tjedna/nedelje?
_____
- Kod koga želiš da dođeš da zajedno pijete kafu/kavu?
_____
- Gdje/gde odlaziš poslije/posle časa/sata bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika? _____
- Gdje/gde želiš otići na odmor? _____

2. Pričamo

Verbs of motion

Take turns asking your partner questions from the previous exercise. Together, explain why the particular aspect is used in each sentence.

Kultura

Stizati, stići. Izlaziti, izaći

The verbs *stizati* and *izlaziti* (as well as their perfective counterparts) have both a literal meaning – to be arriving, and to be exiting, respectively – and a broader implied meaning. *Stizati* and *stići* often imply not just arriving, but arriving **on time** (*na vrijeme/vreme*).

The show begins at eight. Can you get there on time?

=

Predstava počinje u osam. Možeš li stići (na vrijeme/vreme)?

Izlaziti and *izaći* can mean exiting a room, but are often used in the broader sense of going out for socialization. As such, they can be used with direction of motion as well as point of departure.

My friends and I are going to a bar tonight.

=

Moji prijatelji i ja izlazimo u bar večeras.

4. Gramatika

Word order of clitics

Here is a reminder of word order structure in sentences in Bosnian/Croatian/Serbian. The short forms of personal pronouns in the genitive case are always placed between the dative object pronouns and the reflexive **se** or past tense **je** in the clitic cluster.

X	Y					Z
First significant unit	1 li	2 sam, si, smo, ste, su (past tense auxiliary biti, except je)	3 dative object pronouns	4 accusative or genitive personal pronouns	5 reflexive se OR past tense auxiliary je	Rest of sentence

Personal pronouns in the genitive case are identical to those in the accusative case. They cannot co-occur in a meaningful sentence, so they occupy the same slot in the word order.

5. Vježbamo/Vežbamo

Word order

*Model: Nemanja je dao kafu majci. Nemanja **joj ju je** dao.*

- Aleksandra je pričala priču vama. Aleksandra _____ pričala.
- Marko je dao poklone njemu. Marko _____ dao.
- Mi smo se zahvalili Mirjani i Andreju. Mi _____ zahvalili.
- Ja sam čestitala rođendan svom djedu/dedi. Ja _____ čestitala.
- Momir se zahvalio Jovanu. On _____ zahvalio.
- Vi ste pisali poruku njima. Vi _____ pisali.
- Damir i Damjan su dali mački hranu. Damir i Damjan _____ dali.

5. Gramatika

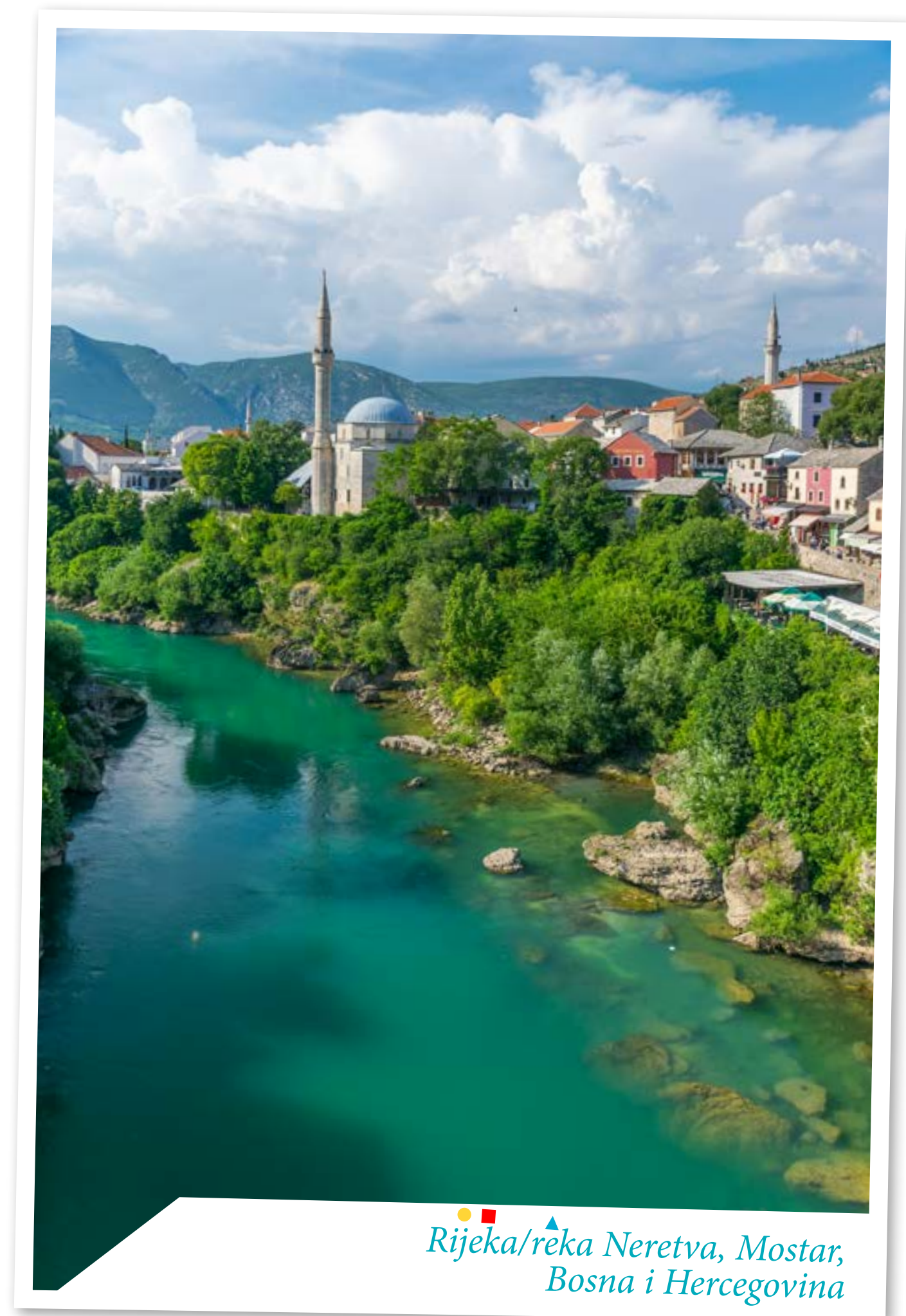
Instrumental singular case of nouns and adjectives

Masculine and neuter nouns and adjectives: -im; -om/-em.		Feminine nouns and adjectives: -om; -i, u*	
naš- im velik- im gradom	naš- im velik- im morem	naš- om velik- om zemljom	naš- om velik- om ljubav- i naš- om velik- om ljubav- lj-u *

The endings **-om** and **-em** for masculine and neuter nouns abide by the "hat rule." The ending **-em** is also used after the consonant **r**, as well as consonant clusters **št** and **žd**.

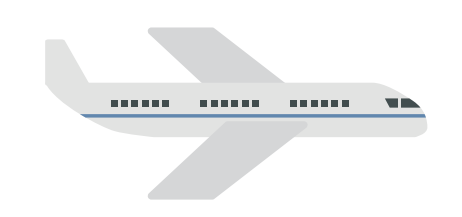
Feminine nouns that end in **-a** and modifiers of all genders in the instrumental case always take the ending **-om** regardless of the preceding consonant.

The ending **-i** is the most common ending for feminine nouns that end in a consonant. However, for many such nouns the ending **-u** is likewise possible, but it demands certain changes to the preceding consonant.

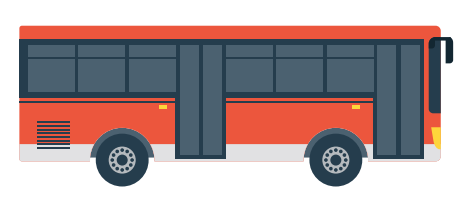

Nove riječi/reči

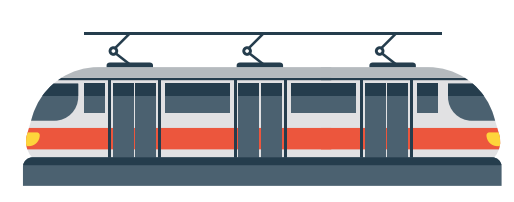
Vozila

avion/zrakoplov

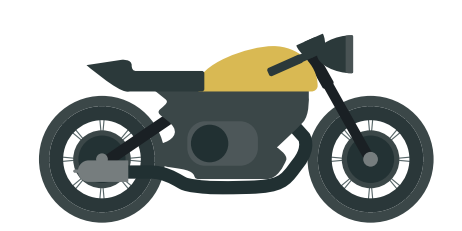
autobus

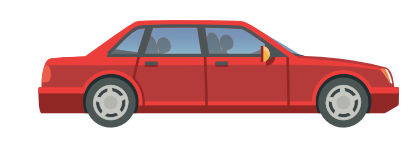
tramvaj

metro

motor/motocikl

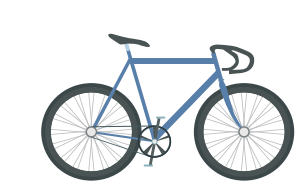
automobil
(auto)

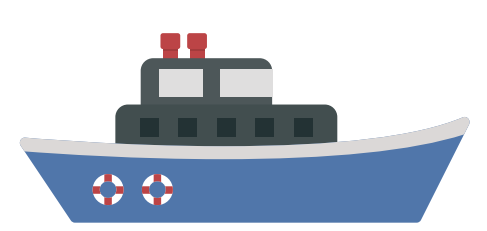
voz/vlak

taksi (masc.)

bicikl

brod

ići pješke/pješice/peške

Bitno!

Instrumental of means

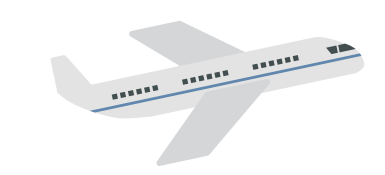
The instrumental case is frequently used to signify the means, or the instrument, of completing an action. Various means of transportation are one such use. The instrumental of means is always used without prepositions.

6. Vježbamo/Vježbamo Marijin raspored

Marija je zauzeta žena koja mnogo putuje. Evo Marijinog rasporeda za ovu sedmicu/nedelju/ovaj tjedan.

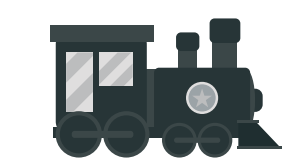
1. U ponedjeljak/ponedeljak putuje u Prag _____.

2. U Pragu Marija radi daleko od hotela i ide na posao _____.

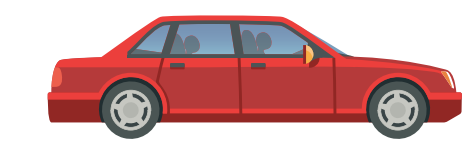
3. U utorak putuje u Ljubljanu _____.

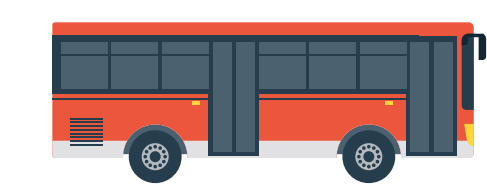
4. U srijedu/sredu Marija ide po Ljubljani _____.

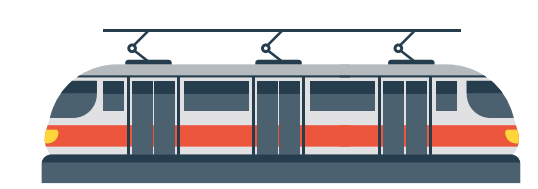
5. U četvrtak putuje u Beograd _____.

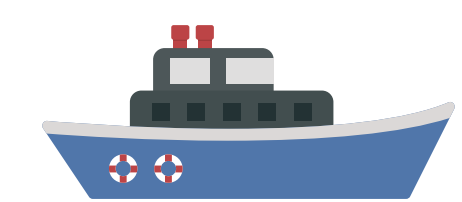
6. U petak putuje u Zagreb _____.

7. U subotu Marija ne putuje. Ona ide u muzeje u Zagrebu _____.

8. U nedjelju/nedelju putuje na ostrvo/otok Brač _____.

7. Vježbamo/Vježbamo Instrumental of means

Model: Idem u grad _____ . (tvoj, žut, tramvaj)

Idem u grad **tvojim žutim tramvajem**.

1. Idem u pozorište/kazalište _____ . (žut, autobus)
2. Ona jako voli sport! Svakoga dana dolazi na posao _____ . (svoj, bicikl)
3. Naš amidža/stric sutra stiže u Beograd _____ . (star, voz/vlak)
4. Sandra putuje u Ameriku _____ . (nov, avion/zrakoplov)
5. Stefan i Aleksandar odlaze kod prijatelja _____ . (ovaj, lijep/lep, tramvaj)
6. Idete li na odmor _____ ? (skup, brod)
7. Gospodine, u Beogradu ne možete putovati _____ . (brz, metro)

Kanjon rijeke/reke Drine,
Bosna i Hercegovina

Beograd, Srbija

3. Pričamo

Čime ideš...

Model: Na univerzitet idem **biciklom**.

Čime ideš u park?

Čime ideš u pozorište/kazalište?

Čime si išao/išla u školu kada si bio/bila mali/mala?

Čime ideš kod porodice/obitelji?

Čime ideš na plažu?

6. Gramatika

The Instrumental case with *s/sa (with)*

One of the most common uses of the instrumental case is for company, using the preposition *s* or *sa* (with). The preposition **must** take the form *sa* when the following word begins with **s, z, š,** or **ž**.

I am going for a walk with Marija. = **Idem u šetnju s Marijom.**
I am going for a walk with Saša. = **Idem u šetnju sa Sašom.**

However, in Bosnian and Serbian *sa* is commonly used regardless of the word that follows.

The instrumental form of the question word **ko?** (who) is **(sa) kim/kime?** (with whom).

Bitno!

Sa ocem, sa djetetom/detetom, sa psom

The nouns **otac, dijete/dete, pas** have special forms in the instrumental case: **ocem, djetetom/detetom, psom** respectively.

8. Vježbamo/Vježbamo

The instrumental case with *s/sa (with)*

Model: *Volim piti kafu/kavu sa _____.* (moja stara prijateljica)

*Volim piti kafu sa **mojom starom prijateljicom.***

- Idemo u grad sa _____ (njegova supruga Marija)
- Juče/jučer ste pili kafu/kavu sa _____ (moja omiljena profesorica/profesorka)
- Njegova baka je razgovarala sa _____ (tvoja lijepa/lepa majka)
- Imam problem s _____ na bosanskom jeziku. (ova teška riječ/reč)
- Oni idu u šetnju s _____ (moj dobar pas)
- Zdravko dolazi sa _____ (njegova velika porodica/obitelj)
- Roditelji idu u park sa _____ (svoje malo dijete/dete)
- Jesi li se upoznala sa _____? (njena/njezina starija sestra)
- Stefan se vidio/video sa _____ (svoja velika ljubav)
- Jedem s _____ (moj, zanimljiv, otac)

9. Vježbamo/Vježbamo

Instrumental with *s/sa (with)*

Select the correct form of the preposition *s/sa*.

1. Nisam se vidjela/videla	s	sa	Milicom.			
2. Popili smo kafu/kavu	s	sa	Željkom.			
3. Jesi li jeo	s	sa	porodicom/obitelji?			
4. Andrea i Maja su juče izašle i	s	sa	Vesnom, i	s	sa	Stefanom
5. Jeste li radili	s	sa	Zoranom ili	s	sa	Aleksandrom

1. Slušamo Problemi sa prevozom

Vesna: Mateo! Gdje si bio?

Mateo: Oprosti, došao sam _____, a u gradu je gužva. Dugo nije bilo autobusa.

Vesna: Strašno! Žao mi je.

Mateo: Nije sve loše. Bio sam sa _____. Zajedno smo čekali autobus i pričali.

Vesna: Divno! Želim da mi pričaš sve o njemu. Ali sada moramo ići! Moramo stići da se vidimo sa _____, a poslije izlazimo u grad sa _____.

Марко: Ђао, Дејана.

Дејана: Здраво, Марко! Како си? Нисам те видјела јуче на забави код Јелене.

Марко: Нисам _____ на њену журку. Изашао сам у бар са _____. Желели смо да одемо код Јелене после бара, али било је касно. Није било трамваја. Нисмо могли да _____ од бара до Јелене, и морали смо да идемо кући _____.

Дејана: Баш штета! Забава је била добра. _____ сам на забаву са својом добром пријатељицом Уном. И ми смо отишли кући касно, али смо дошли аутом, па нисмо морали да чекати трамвај.

Тачно/точно или нетачно/неточно?

1. Autobusa nije bilo dugo, ali je stigao.
2. Jedan zanimljiv momak je čekaо autobus sa Mateom.
3. Vesna i Mateo izlaze u grad sa Aleksandrom.
4. Дејана је била на забави код Јелене.
5. Дејана и Лана су отишле у бар пјешке/пјешице/пешке.
6. Уна и Дејана су отишле кући аутобусом.

Tačno/točno	netачно/netočno?

3. Pišemo Problemi sa prijevozom/prevozom

Write the correct variants of the incorrect statements in Slušamo 1 statements.

Bitno!**Feminine names in the instrumental case**

Female names that end in a sound other than -a do not decline (change).
This rule also applies to foreign names.

<i>Iris</i>	➔	<i>Iris</i>	➔	<i>sa Iris</i>
<i>Ajsel</i>	➔	<i>Ajsel</i>	➔	<i>sa Ajsel</i>
<i>Mary</i>	➔	<i>Meri</i>	➔	<i>sa Meri</i>

*Idem u restoran sa Džesikom.
Idem na kafu sa Patrišom.*

*Idem u restoran sa Megan.
Idem na piće sa Stefani.*

10. Vježbamo/Vježbamo Imena

1. Jovan živi

- a) sa svojim ženom Doris
- b) sa svojom ženom Doris
- c) sa svojom ženom Dorisom

2. Tamarina mačka ne putuje

- a) s Ines i Tamarom
- b) s Ines i Tamarem
- c) sa Inesom i Tamarom

3. Fatima radi sa

- a) s Irhada i Zejnab
- b) s Irhadom i Zejnabom
- c) s Irhadom i Zejnab

4. Andrej se juče vidio/video

- a) sa Džona i Meri
- b) sa Džonom i Meri
- c) sa Džonom i Merim

5. Filip je gledao film

- a) s Entonijem i Džesikom
- b) s Entoni i Džesikom
- c) s Entoni i Džesika

Bitno!**Voziti, voziti se, voditi, nositi**

The verb *voziti* means *to drive*, and it can take as its object either the vehicle, or the person being taken somewhere by a vehicle (rather than on foot). The reflexive form *voziti se* translates to *to ride* and does not require an object.

However, the means of transport (instrumental without prepositions), or company (instrumental with *s/sa*) can be specified if needed.

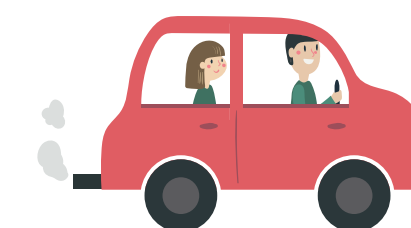
Note that all these verbs are **imperfective**.

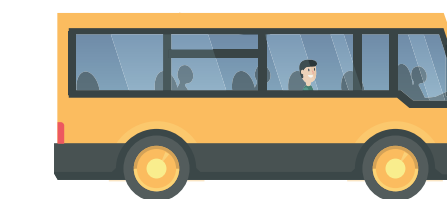
Ivan vozi autobus.
Ivan is driving a bus.

Ivan vozi kćerku u školu (automobilom).
Ivan is driving his daughter to school (by car).

Ivanova kćerka se vozi u školu sa ocem automobilom.
Ivan's daughter is riding the car to school with her father.

Ivan se vozi autobusom.
Ivan is riding a bus.

The verb *voditi* means *to take someone somewhere*, implicitly on foot. The verb *nositi* literally translates to *to carry*.

Ivan vodi ćerku u školu.
Ivan is taking (accompanying) his daughter to school.

Ivan nosi sina.
Ivan is taking (carrying) his son.

Ivan nosi hranu kući.
Ivan is taking (carrying) groceries home.

2. Čitamo A

Posao i prijevoz/prevoz

Тамара, Београд

Живим у Београду, са својим мужем Јованом и нашом дебелом мачком Милицом. Сваког јутра једем јогурт и пахуљице са Јованом, а онда одлазим на посао. Мој посао је далеко од куће: морам да се возим аутобусом до трга, а онда трамвајем од трга до зграде у којој радим. Јован има ауто, али га ретко вози. Аутом се возимо само у недељу. У недељу купујемо храну у великој продавници и морамо да носимо тешке ствари. Београд нема метро – то је штета! Али, ми имамо и малу продавницу у нашој згради, испод нашег стана. Када желимо добро поврће или воће, увек га можемо купити у среду или четвртак, зато што у ту продавницу можемо отићи пешке.

Amila, Sarajevo

Ja živim sa svojom mamom u Sarajevu. Studiram pravo i svakog dana idem na fakultet. Fakultet nije daleko od moje kuće i zato uvijek idem pješke. Između časova volim jesti sa mojim drugom Irhadom, ili sa mojom drugaricom Mirnom. Jako ih volim! U subotu i u nedjelju radim u jednom malom restoranu. To nije loš posao, ali poslije fakulteta želim biti advokatica.

Moј momak Hasan vozi motor. Moja mama se boji motora, ali ja jako volim da se vozim motorom sa Hasanom. Prošle godine, Hasan me je vodio na more u Hrvatsku. Išli smo do mora motorom, a onda smo se vozili na ostrva brodom. Motor je dobar, ali mali. Zato nismo nosili mnogo stvari.

Andrija, Zagreb

Moј pas i ja živimo u malom ali lijepom stanu u centru Zagreba. Moј posao nije blizu moje kuće, ali ja ne vozim auto i ne idem autobusom, tramvajem ili pješice: imam bicikl! Volim živjeti zdravo. Jako volim umjetnost, i zato volim živjeti pored kazališta. Kazalište nije daleko od moje kuće, i zato tamo idem pješice. Ljeti volim putovati, i obično putujem zrakoplovom s prijateljima, ali nikada ne vodim svog psa. Moј pas se boji zrakoplova!

2. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Јован живи

- a) са својим женом Тамаром
- б) са својом женом Тамаром
- в) са својом женом Тамара

2. Тамара иде на посао

- a) аутом
- б) метроом
- в) аутобусом

3. Када иду у велику продавницу/
трговину, Тамара и Јован морају

- a) возити се тешке ствари
- б) носити тешке ствари
- в) носимо тешке ствари

4. Amilina mama živi

- a) u Sarajevu sa svojim kćerkom/ćerkom
- б) u Sarajevu sa svojom kćerkom/ćerkom
- в) u Sarajevu s svojom kćerkom/ćerkom

5. Amila želi biti advokatica

- a) poslije/posle jednog malog restorana
- б) poslije/posle fakulteta
- в) prije/pre jednog malog restorana

6. Amilina mama

- a) se boji motora
- б) boje se motora
- в) boje motora

7. Andrija živi

- a) blizu posla
- б) daleko od posao
- в) daleko od posla

8. Andrija se vozi na posao

- a) autom
- б) bicikl
- в) biciklom

9. Andrija ide pješke/pješice u pozorište/
kazalište zato što

- a) voli umjetnost/umetnost
- б) pozorište/kazalište nije daleko
- в) voli živjeti/živeti pored pozorišta/kazališta

10. Kada putuje avionom/zrakoplovom, Andrija

- a) nikada vodi svog psa
- б) nikada ne vozi svog psa
- в) nikada ne vodi svog psa

2. Čitamo C

Pitanja i odgovori

1. Ko/tko ima auto?
2. Kuda/kamo Tamara odlazi poslije/posle doručka?
3. Kada Tamara i Jovan kupuju hranu?
4. Kakav je Amilin posao u restoranu?
5. Čega se boji Almina mama?
6. Koga je Hasan vodio na more?
7. Šta/što ima Andrija?
8. Gdje/gde živi Andrija?
9. Kako Andrija voli živjeti/živeti?
10. S kim Andrija putuje ljeti/leteti?

Bitno!**Bojati, bojim (se) + genitive**

The verb **bojati se (to be afraid of)** always requires the genitive case.

Bojim se pasa. = *Ja se bojim pasa.* = *I am afraid of dogs.*

Boji se pasa. = *Ona se boji pasa.* = *She is afraid of dogs.*

Remember that the particle **se** has a distinct position in the order of clitics, such that the word order changes when a noun is replaced by a short pronoun form. The clitic form of the third person auxiliary **je** cannot be in the same sentence as **se**, and is omitted entirely.

I was afraid of them (dogs). = *Bojao sam ih se.*

She was afraid of them (dogs) = *Ona ih se bojala.*

Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb, Hrvatska

11. Vježbamo/Vežbamo**Ko/tko se boji čega?**

Model: Ivana _____ metroa. Zato se vozi _____ (auto)

*Ivana **se boji** metroa. Zato se vozi **autom**.*

1. Marko _____ autobusa. Zato se vozi _____. (taksi)
2. Ja _____ aviona/zrakoplova. Zato putujem _____. (voz/vlak)
3. Marina i Vesna _____ vozova/vlakova. Zato putuju _____. (autobus)
4. Vi _____ auta. Zato se vozite _____. (tramvaj)
5. Ti _____ motora. Zato se voziš _____. (bicikl)
6. Mi _____ brodova. Zato putujemo _____. (avion/zrakoplov)

Perast, Crna Gora

7. Gramatika

Imperative constructions with *hajde, nemoj, neka*

The simplest way to convey a suggestion to do or not do a certain action is using the words **hajde (come on, let's do it)** or **nemoj (don't)**. These two words have three personal forms: **ti, mi, vi**. These are the only grammatical persons who might receive a suggestion or invitation: the others are simply not necessary.

To convey a suggestion for someone to perform an action without directly addressing them, the word **neka (let him/her/them)** is used with the present tense.

	Invitational (Let's!)	Negative (Don't! Let's not!)
ti	hajde + da + present	nemoj + infinitive nemoj + da + present
vi	hajde- te (hajte) + da + present (rarely used)	nemoj- te + infinitive nemoj- te + da + present
mi	haj- mo + infinitive haj- mo + da + present	nemoj- mo + infinitive nemoj-mo + da + present
on, ona, oni	neka + present	neka + ne + present

Both *hajdemo* and all three forms of *nemoj* can be followed by a verb naming the action, either in the infinitive or the da+present form. The latter is rarely used with *hajdemo*; *hajde+ne* is more commonly used to suggest not doing a mutual action when da+present is used.

- Hajmo ići u bioskop.
Hajmo da idemo u bioskop.
Let's go to the cinema.
- Nemojmo ići u bioskop.
Nemojmo da idemo u bioskop.*
Let's not go to the cinema.
- Nemoj/nemojte ići u bioskop.
Nemoj/nemojte da idete u bioskop.
Don't go to the cinema.

In the second person, *hajde* **cannot** be followed by the infinitive. Since it only uses the da+present form, it is only used in conjunction with a verb in Serbian and Bosnian, while Croatian does not allow for it. It may, however, be used as a general invitational exclamation: the exact action one is being invited to by *hajde!* is inferred from context.

- Hajde!
Come on!/Go ahead!/ Let's go!
- Hajde da ne idemo u bioskop.
Let's not go to the cinema.
- Hajde da ne ideš/idete u bioskop.
I suggest you (sg./pl.) don't go to the cinema.

3. Čitamo A

Kuda/kamo izlazimo?

Igor: Bok, Vlado! Bok, Sanela!

Vlada: Čao, Igore. Gde si ti?

Igor: Evo me, dolazim s kolodvora. Moja sestra Hana je danas stigla vlakom iz Zagreba. Otišao sam s njom do hotela, a sada idem kući.

Vlada: Nisam znao da imaš sestru. Hajdemo zajedno negde da izađemo.

Sanela: Ja znam Igorovu sestru Hanu. Upoznale smo se prošle godine u junu, na zabavi u baru pored fakulteta. Odavno je nisam vidjela.

Igor: Mislim da i Hana tebe želi vidjeti. Kamo možemo izaći?

Vlada: Sledeće nedelje u gradu ima mnogo dobrih stvari! Hajde da odemo na koncert Bajage.

Igor: Gdje i kada je Bajagin koncert?

Vlada: Sledećeg ponedeljka, uveče, na Novom Beogradu.

Igor: Ah, ne mogu stići na koncert sljedećeg ponedjeljka. Vodim Hanu kod svoje djevojke. Želim da se upoznaju.

Sanela: Šta misliš o pozorištu? Možemo otići u pozorište u parku pored Kalemegdana.

Kalemegdan, Beograd, Srbija

Igor: Naravno! Hana jako voli kazalište. Kada želiš otići tamo??

Sanela: Pozorište radi u četvrtak, u petak, i u subotu uveče.

Igor: Hana i ja smo zauzeti u subotu. Hajdemo izaći u petak.

Vlada: Ne mogu da stignem u pozorište. Ja radim u jednom velikom baru, i zato moram da idem na posao u petak uveče. Hajde da odemo u pozorište u četvrtak.

Sanela: Vlado, rekli smo mojoj mami da u četvrtak uveče jedemo sa njom. Nemojmo u četvrtak izlaziti sa prijateljima.

Vlada: Ah, tačno! Igore, kada Hana odlazi iz Beograda? I kada opet dolazi?

Igor: Hana odlazi u subotu, ali opet dolazi sljedećeg rujna. Između travnja i rujna ima samo pet mjeseci!

Sanela: Igor je u pravu. Igor, Hana i ja idemo u pozorište u četvrtak, a ti možeš da upoznaš Hanu u septembru.

3. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Igor sada ide

- a) od hotela do kuće
- b) do hotela kod kuće
- c) do hotela kući

2. Igorova sestra Hana je

- a) upoznala Sanelu prošle godine
- b) upoznala Vladu prošle godine
- c) vidjela/videla se Sanelu prošle godine

3. Vlada želi da ode na koncert Bajage, a Igor

- a) ne voli Bajagu
- b) vodi svoje djevojke/devojke
- c) ne može izaći, zato što je zauzet

4. Igor

- a) želi otići u pozorište/kazalište
- b) voli pozorište/kazalište
- c) želi otići u park

5. Igor i Hana mogu izaći

- a) u četvrtak
- b) u petak
- c) u subotu

6. Vlada je zauzet zato što

- a) idem na posao
- b) radi u restoranu
- c) mora ići na posao

4. Pričamo

Verbs of motion

Working in groups of two or three and based on the conversation in Čitamo 3, write and perform a similar conversation with your peers. Make sure to:

- Ask what everyone has been up to, and answer.
- Express preferences for the kinds of activities you'd like to do, and who you'd like to do them with.
- Suggest days and times using constructions with "hajde" and "nemoj", and try to work out a convenient time.

Kultura

When friends meet, they often greet each other with the question *Gdje/gde si?*, which literally translates to *Where are you?* This is roughly an equivalent to the English "what's up" or "what have you been up to." The usual response is *Evo me (here I am)*, followed by a cursory update on recent news and activities.

